

ГРОМАДСЬКА ДУМКА

газета політична, економічна і літературна

3 приставкою і пересилкою: на рік 4 карб., на 3 місяці 1 карб., на 1 міс. 50 коп. 9 карб. На пів року 4 карб. 50 коп. 3 зміну адреси 30 коп.

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ

Рік перший.

Од редакції: Читаючи напу газету, треба вимовляти є—як йе, и—як ы.

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і зміняти статі; більші статі, до друку негодячі, переходять в редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються.

Умови друкування оповістей: За рядок попереду тексту, або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп. За рядок після тексту за перший раз 20 коп. за другий 10 к. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз

Телефон № 1458.

Од редакції.

Під час зборів державної Думи

„Громадська Думка“

що-дня містить справоздання про наради в Думі, і звістки од власних дописувачів у телеграмах та листах.

Співробітник „Громадської Думки“ має кореспондентське місце в Державній Думі і Державній Раді.

Відомости про Думу дають послы Ілля Шраг, Володимир Шемет, Павло Чижевський та инш.

Продається в самому центрі г. Радомисля біля р. Тетерева, садиба коло 1000 кв. саж. годиться для фабрики, заводу. Роспитатись можна у Києві по Трьохсвятительській вул. д. № 14, друкарня Т-ва Н. А. Гіріча.

ГОРОДСЬКИЙ ТЕАТР.

В Неділю 21 травня, товариством українських артистів під зарядом і режисерством артиста Ф. В. ЛЕВИЦЬКОГО при участі арт. А. П. ЛУЧИНСЬКОЇ буде виставлено

ЦИГАНКА АЗА

др. на 5 д. Старицького. Початок о 8 годині увечері. Ціни понижені. В понеділок 22-го травня **СОРОЧИНСЬКИЙ ЯРМАРОК**, ком. на 4 д. Старицького. В вівторок 23 травня **МАРУСЯ БОГУСЛАВКА**, истор. оп. на 5 д. Старицького. Білети продаються.

Київ, 20-го травня, 1906 року.

Як подають газети, в містечку Ністеретві дуже поспішаються, щоб закінчити проект земельної реформи. Казна ніби то пристає на те, щоб віддати хліборобам чотири мільйони десятин казенної землі, а також прикупити землі ще й у приватних власників; з десяти мільйонів десятин скласти таким способом земельний фонд, з якого і розподувати селянам за підмогою селянського банку. Сподіваються, що сям селян заспокоять і привернуть їх знов до уряду, показавши, що уряд, а не Дума дає про селянські потреби.

Коли цьому й правда, то ледве чи це pomoже щось урядові. І те, скільки землі може перейти цим способом до селян, і те, яким способом її мають передати—це все дуже старі заходи і вони селі задовольнити не можуть. Потреба в землі скрізь виростає до найвищого ступня, народ вимагає усієї землі, а йому кидають з ласки янгиб шматочок, та й то там, де випадково буде поблизу призначена на продаж казенна земля, або де поміщики згодяться продати. Очевидно, що це нічого не pomoже, бо здебільшого хлібороб сидітиме по-старому на своєму клаптеві землі, на якому й обернується гаразд не можна, а під боком у його розлягатимуться неоглядні лани панської землі. А як так, то яке ж може бути заспокоєння селянських потреб і домагань—землі? Бюрократичний план—заспокоїти цим селянство і привернути його до себе не матиме жадних наслідків, а надто, коли зважити, яким шляхом думають це зробити. Шлях той—теж старий, бо йде—через селянський банк. Умови купівлі землі за підмогою банку, як відомо, досить важкі, і за допомогою користуватись можуть тільки заможніші з селян, а значить—тим, кому найбільш треба землі, вона не достанеться.

Не бюрократичними заходами заповомогти народним потребам, бо бюрократія заповмагає не на те, щоб заповомогти, а на те, щоб задобрити. А через те й виходить, як у нас в приказці кажуть: „і дає, і з рук не пускає“. Усі старі способи, щоб залагодити народне лихо вже виявили свою непридатність,—треба до нових братися. А нові тільки тоді будуть, коли все життя по новому піде, а це знов лиш тоді станеться, коли не буде бюрократія з її заходами дурити й туманити людей.

Найкращий спосіб вижання і пап-брало міністерство внутрішніх справ, щоб боротись з Думою. Губернаторам розіслано таємний циркуляр, щоб вони звели селянам не посылати до послів наказів і телеграм „революційного“ змісту, себ то таких, де списано народні потреби. Коли нема иншого способу—тоді по всіх закутках Росії летять цир-

куляри. На них бюрократія надіється, як на кам'яну гору, бо звикла на все, що б не робилося, відгукуватись папером, цілими горами паперу. Щоб ті гори плодити, вона докладає силу часу й роботи.

Але життя не звяжає на циркуляри, воно сміливо переступає через папіряні гори і змітає їх з світу, як порожнину. Усі заходи, на які пускається тепер бюрократія—чи то утиски криваві, а чи комедійні папіряні греблі—не можуть запинити життя, не можуть і повернути його в другий бік. Воно все йти-ме, все вперед та вперед.

Циркулярами не спинити обурення того, яке викликають вчинки.

Львів.

Суд за криваві події в Лядській.

(Од нашого кореспондента).

Про сі події було вже писано в „Громадській Думці“ (№ 50) тоді, коли вони скоїлись, однак їх перекажу коротко ще раз, придержуючися того, що виявилось на суді, щоб справа була ясніша.

26 н. с. лютого (феврала) мали відбутись в містечку Нижнєві Товмачького повіту народні збори в справі виборчої реформи. На збори приїхав урядник староста Дуниковський та секретар Товмачької повітової Ради Валевський, гарячий оборонець польської шляхти. Ціля його приїзду була така.

Польській шляхті і галицькій адміністрації, яка вся стоїть на услугах польської шляхти, бажалося на народних зборах, які відбувалися в справі виборчої реформи, робити колотнечу. Колотнеча ж для потрібна їй на те, щоб люди не могли спокійно радитися, а потім—на те, щоб представники влади, покликуючися на неспокій на зборах, мав право розпускати їх, а в кінці на те, абі власть, покликуючися на колотнечу на зборах, мала привід заборонувати всякі збори. Ото ж Валевський і почав їздити по народних зборах у Товмачьким повіті і варго було Валевському тільки заявлятися на збір, як серед селян ставало неспокійним, а коли ще він починав казати їм, що виборчої реформи не треба, то вони ще більше ворушилися. Сим користувався представник влади і зараз розпускав збори. Одним словом, Валевський був на народних зборах агентом-правокатором.

Прибувши в Нижнєві на збори з Дуниковським і удаючи себе також за начальника, Валевський попросив слово. Голова зборів дав йому слово. Люде заворушилися й почали кричати, що не хотять його слухати. Представник влади розпустив збори.

Людей се, очевидно, обурило: як же так, абі через одного лихого чоловіка не було вільно їм радитися? Але вони послушали начальства й почали розходитися. Тільки розуміється, що 10 тисяч людей не могло зараз розійтися: де-які розходилися, а де-які поставали на вулиці гуртками й почали толкувати про те, що сталося.

Валевський відїхав тим часом до товмача, а Дуниковський лишився в Нижнєві пильнувати „порядку“. Аж тут надійшли походом члени товариства „Січ“ з села Лядського, Бучацького повіту. Побачивши похід, Дуниковський зараз скочив робити „порядок“, себ-то розганяти похід. Се ще гірше розїрило людей. Хтось крикнув там якесь гостре слово на Дуниковського. Побачивши перед собою товпу народу, Дуниковський злякався і подався чим швидче до школи; замкнувся там разом із жандармами і просидів, аж доки не надїхав із Товмача урядник Вужинський. Зі страху зателеграфував Дуниковський також по військ. Бужинський, приїхавши до Нижнєва, не застав уже перед школою нікого. Дуниковський відїхав, а Бужинський почав „урядувати“.

Ось і все, що діялося в Нижнєві. Правда, що в акті судовому справу описано инакше: ніби люде не хотіли розійтись, ніби Валевському й Дуниковському загрожувала смерть, ніби тов-

па за Дуниковським кидала каміням а після кидала камінями до школи, одним словом, що там був справжній бунт.

Але судова розправа виказала, що все те неправда. Навіть жандари, які звичайно говорять так, як хоче начальство, заявили, що війська не треба було.

Дуниковський вислав до Лядського двох жандарів із Нижнєва, щоб вони там вивідали, хто брав участь у поході Лядських „січовиків“ і арештували кого треба. Жандари 27 н. с. лютого прибули до Лядського. Жандар Бруговський уладив справу дуже просто. Пішов до жида—шинкаря Гехта і той сказав йому, хто в селі „робить бунт“ і Бруговський записав собі всіх кого назвав Гехт. Шинкарь наговорив жандарові на найліпших і найдяльніших громадян. З таким списком „бунтівників“ вернули жандари до Нижнєва і сказали, що записали усіх бунтівників, але не можна їх арештувати бо наряд їх не дасть, і тому треба до помочи війська.

Бужинський вислав 18 салдатів, під проводом офіцера. Жандари і військові прибули до Лядського вночі і зараз арештували селянина Проця Бойка, а переночувавши у шинкаря, арештували ранком ще кільканацять людей, по тому списку, що дістали від шинкаря, зібрали всіх під сторожене війська против кормиш на вигоні і збиралися вивести їх із села. Але тим часом набіглося на вигоні багато народу. Люде заворушилися й почали гомоніти.

Мати одного парня, Михайла Деркача, який ніс під час походу в Нижнєві прапор, втекла до сина й пошла й не хотіла пустити, інші люде почали її відиривати від сина. А сина ще більше зворушила наряд. Поки жандари возилися коло Деркача й його матері, інші арештовані змішались з товпою.

Жандари, яких учать бути гончими псами на людей і які в кождім руху звичайного чоловіка бачать зараз „неповищення властям“, і офіцер, який не знає ні народ, ні його життя та його потреб, який привик уважати селянина бидлом, якого тільки й учили, що його обов'язок боронити державу від внішнього і внутрішнього ворога і що внутрішній ворог, се той простий народ, що не слухає влади і бунтує,—ті люде, побачивши таку юрбу, злякались бунту. Жандари пустили в хід багнетні і жандар Бруговський заколов на місці за смерть селянина Михайла Безтільного. На суді він казав, що Безтільний брався його бити, але се неправда, бо—як се ствердила лікарська комісія, Безтільного проколени з заду. Тим часом офіцер сказав, щоб люде розійшлися, бо буде стріляти, але його застав ніхто не чув. Грянули один по другім трикратні вистріли, які поцілило кількох людей. З поціланих впадо на місці четверо, а п'ятий, Федь Недільський, умер опісля в болівниці в Станиславові. Лікарська комісія ствердила, що всіх поцілено було з заду, значить, воєки стріляли тоді, коли вже всі тікали.

Побивавши невинних людей, військові жандари вийшли з села. Аж потім приїхала судова комісія, почалися численні арештовання, дойти.

Суд відбувався в Станиславові від 16 до 19 н. с. мая. Обжалованих боронили адвокати: соціальний демократ Зайнфельд і члени української національної демократичної партії К. Левницький, Т. Окуєвський і Є. Олександровський.

На суді виявилось, що ціла подія відбулася так, як отсе описано, значить, а ні після зборів у Нижнєві, ніхто не нападав на Дуниковського, а ні не треба було кликати до Нижнєва війська, як се зробив Дуниковський, а ні не треба було посылати війська до Лядського, а ні в Лядській не треба було стріляти. Одним словом, ціла та кривава подія скоїлася з вини самих властей, які не тямлять, що „людська кровина, не водица, розливати не годиться“.

А одначе суд таки засудив п'ятьох людей: Зайца на три місяці тюрем,

Громадська Думка

щоденна політична, економічна і літературна газета, виходить в Києві з 1-го січня (января) року 1906.

ГРОМАДСЬКА ДУМКА дає щоденний огляд життя політичного, громадського, економічного і літературного на Україні, в Росії й по чужих землях; звістки про всякі світові події, цікаві нашим людям; поезії та оповідання, наукові фельетони і т. и.

В ГРОМАДСЬКІЙ ДУМЦІ досі згодились писати: проф. Антонович В., Балабуха С., Бондаренко Ів., Боржковський В., Василенко М., Верзилов А., Винниченко Волод., Волох С., Вороний М., Ганейзер Е., Гринченко В., Гринченко М. (Загірня), Григоренко Гр., Грушевський Ол., Дмитрів М., Дніпрова Чайка, Доманицький В., Дорошенко В., Дорошенко Д., Фремов С., Жебуньов Л., Житецький П., Квашницький Є., Квітка К., Коваленко Гр., Козловський В., Комаров М., Комарова Г., Коношенко А., пр.-доц. Корчак-Чепурковский А., Коцюбинський М., Кошовий В., проф. Кримський А., Левіцький М., Леонтович В., Ліпа Ів., Липковський С., Лисенко М., Лісовський Ол., Лоазинський М., Лотоцький Ол., Макошей О., Маркович Д., Матушевський Ф., Мирний П., Миросець В., Науменко В., Палада Л., проф. Перетц В., проф. Погодин А., Русова С., Русов О., Самійленко В. (Сивельський), Славинський М., Сластюк О., Смутко П., Старицька Л. М. Сьогобочний Гр., Степаненко В., Тимченко Є., Туган-Барановський М., Чернявський М., Чикаленко Є., Шраг І., Ягужевський Б., Яновська Л. та инш.

Ціна газети Громадська Думка на рік 4 карб., на пів року 2 карб., на 3 місяці 1 карб., на 1 місяць 50 коп. з пересилкою. За кордон на рік 9 карб., на пів року 4 карб. 50 коп.

Громадська Думка виходить що-дня, окрім понеділків та після свят. Адреса редакції Громадської Думки — у Києві, Михайлівська ул., ч. 10.

Редактор Федір Матушевський. Видавець Володимир Леонтович.

Передплачувати ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ, окрім контори (Михайлівська, 10), можна ще по сіх місцях:

У Києві 1) в книгарні „Київської Старини“, Безаківська ул., ч. 14.

2) у відділі контори „Наша Жизнь“, Хрещатик, 52.

У Ніжині в книгарні п-ні Чекмарьовой.

У Львові (Галичина) в книгарні Наукового товариства ім. Шевченка, ул. Театральна, ч. 1.

3 1-го ТРАВНЯ

упорядковано

приставку газети „ГРОМАДСЬКА ДУМКА“ НА ДАЧІ:

Боярка, Дарниця, Пуша-Волиця, Святошино, Китаїв і Мотовилівка.

Числа „ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ“ будуть приставлятись передплатникам на всі оці дачі

власними рознощиками.

Просимо передплатників, коли вони міняють адресу або поновляють передплату, прислати друковану адресу або показувати номер бандеролі, за яким вислалася газета. Головна контора.

ПОТРІБНЕ ПОМІШКАННЯ

на 6—7 світлиць у центрі города під **КОНТОРУ.**

Бажано б на вулицях: Прорізній, В. Володимирській, Фундуклівській, Хрещатику або ж де инде—на вулицях, що виходять на Хрещатик.

Адреса: Михайлівська, ч. 10, пом. 10.

Ниментовського на 6 тижнів, Деркачу, що не пускала арештувати свого сина Михайла, на 14 днів. Бойка на 10 днів і Шумегу на 7 днів.

Значить, жертвою подій у Лядським було 6 груп і п'ять засуджених. І так суд покарав не Дуліковського з Валевським, через яких скоїлося все, і не тих, хто казав стріляти на безборонних людей і вкрив землю невинними трупами, але тих, хто тільки тим і провинився, що встоював за свої права.

Суд засудив п'ятьох людей за те, що вони ніби то або відбили, або намовляли відбивати арештованих. Чи вони справді робили це, сього на суді навіть не доказано, бо одні свідки казали так, а другі інакше. Але суд повірив свідокству жандарів і засудив їх. Але хоч би вони й робили те, за що їх засудили, то вони лише оборонили своїх братів від несправедливого нападу зброї жандарів, бо ж сам суд, не засудивши нікого за події в Нижній, ствердив, що напад війська й жандарів на село не мав ніякої рації.

Але крім державного суду, який усе стане на боці сильних світа сього, є ще інший суд, суд громади, суд чесних людей і той суд не може нічого іншого сказати, як тільки, що групи й засуджені в Лядським,—се невинні жертви в боротьбі українського народу в Галичині з польською шляхтою за справедливий борючу реформу. Нехай же їх кров і їх муки упадуть на тих, що хотять за всяку ціну вдержати український народ у неволі, проляляти, неповинно людську кров і засадили безвинних людей у тюрми!..

М. Л.

3 газет та журналів.

В Державну Думу вже подані проекти законів, які повинні встановити в нас свободу віри і рівність всіх горожан. Ці закони Дума має розглянути і ухвалити перш за всякі інші закони, бо вони торкаються основних і найпотрібніших людських прав. Старий лад утискав всі віри окрім православної і привів ту саму віру, яку наче б обороняв, до страшного підпаду; він дав привілей небагатьом, а решту людей гноїв, визискував, мало не грабував і довів народ до страшних злиднів, а державу мало не до банкруцтва.

Наша Життя так пише про проекти: „Горожанська нерівноправність так глибоко переняла всі наші закони, так влілася в наше життя, що виставити її одним тільки законом не можна. Щоб встановити рівність на певній ґрунті, треба видати аж чотири закони. Найперше треба скасувати закони, які обмежують права селянського стану (сословія), щоб для селян не було окремих крестянських інституцій і окремого суду, щоб їм вільно було розпоряджатися, як хто хоче, своєю землею і жити, де хто захоче, щоб селяне мали рівне з другими право вчитися по школах і ставати на коронну службу. По другому треба скасувати закони, які вменшають права чоловіка через те, що він належить до якогось народу або визнає якусь віру. Найбільше обмежене дознають, як народ, євреї. Третім законом треба скасувати всі привілеї дворян, що до освіти і коронної служби, полекости дворянам-поміщикам і їх особні права в земстві. Нарешті же треба законів, щоб звели таку рівність, якої ще ніде нема; треба скасувати обме-

ження, які встановлені за дачі жнок громадянськими законами, дати право зобов'язати освіту нарівні з чоловіками, виборче право активне і пасивне (право вибрати і бути вибраним) і вивести геть всі обмеження з громадських прав.“

Міністр Горемікін звелів надрукувати багато тисяч екземплярів відповіді чи, як кажуть, декларації уряду на адрес Думи і поросклеювати геть скрізь—на вулицях, по волостях то що.

Газета „Двадцатый Вѣкъ“ про цей наказ каже: „Ніхто не може заборонити д. Горемікінові розклеювати по вулицях свої прокламації. Тільки ж нехай він не забуває, що уряд не має вже тепер на це монополії, як було колись.“

Тепер народилася нова державна інституція, вона—уряд, що має до себе повагу; то Державна Дума.

Палати депутатів за границею вже досвідчені в цьому ділі і дуже часто кажуть розклеювати по вулицях і розсилати не тільки свої постанови, а й деякі промови.

Що, як і наша Дума візьме собі з того приклад? Що, як наша Дума додумалась до того, щоб дати почети народів голос його заступників, бо по всіх усядах гремить зухвалений і прогрозливий голос останніх оборонців бюрократичного самодержавства. Це буде зовсім по правді; той, хто прочитав на вулиці, що рада міністрів завзялась, як і до того вона робила, мучити край, не жаліючи патронів, без змилювання до крашних людей,—повинен тут же таки, на вулиці, дізнатися, що народ, через своїх заступників, сказав на що об'являти міністри прості, але рішучі слова: „йдіть геть!“

А Дума це має право зробити.“

Державна Дума.

Засідання 18 травня. Вчора ми подавали в телеграмах деякі звістки про це засідання. Тепер подаємо більш докладні відомости про це засідання на підставі звісток у часопису „Кіевская Заря“.

Як уже було говорено, вчора на сьому засіданні обговорювався проект закону про скасування кари на смерть. З помір промовців, що висловлювалися про скасування кари, визначався своєю промовою пос. Ледницький. Він між иншим говорить, що в нашому кримінальному статуті смертної кари не зазначено, вона є по законах військових. Уряд вживає цієї кари безоглядно, без ніякої потреби. Державна не повинна без потреби вживати цієї кари, бо тоді вибухне анархія, розклад державного порядку. Нових вісім груп (розстріляні робітники в Ризі)—це на злість зроблено Державній Dumі, на злість всьому народові. Дума не може визнати цю кару кінце потрібною. Ще Бісмарк казав: багнетами (шпаками) можна звозувати що завгодно, але краєм завправляти неможливо; на багнеті не сидиш (Гучні похвали від послів).

Стояти за смертну кару можливо тільки, як за спосіб настрашити. Може хто думає, що кара на смерть сприяє політичній вивагності та що через це вона кінче потрібна. Але ж чи так це справді? Чи не бачимо ми, що громадянство кожну смертну кару стріляє осудом її, осуджує її жестоко, безоглядно, а революційний рух платить за кожну смертну кару політичними вивагностями? Тепер, коли люде давно вже перестали цінувати життя, коли почуття самоохорони нехтується за ради ідей, треба шукати інших способів, інших шляхів, що привели б

країну до спокою. Де ж ті і які ті шляхи? Мені здається, що шлях єсть тільки одиний—треба спиратися на моральну піддержку громадянства. До той пори, поки думка громадянства не стоїть у згоді з урядовою роботою, до той пори неможливо припинити революційний рух ніякими карами. Ми бачимо, що не вважаючи на смертні кари, убивства генерал-губернаторів, губернаторів, міністрів та других урядовців не спляються. Вчора розстріляли в Ризі, а сьогодні поранили Аїханова в Тифлісі,—виходить, що кара на смерть не страшає й не заспокоює країну. Це так ясно, що мені здається і сам уряд не може не визнати, що він робить нерозумно, переступно караючи людей смертю.

Один магометанин схвилюваний, блідий, надійшов до промовця, почав гаряче дякувати йому й намірився поцілувати його в руку та в губи.

Пос. Локоть агукнувся, що кину на смерть заповідно у Ризі на злість Думі. Єдиний вихід, по думці посла Локотця, це поставити питання руба: або ж ми—народні заступники, або ж вони оборонці старого ладу!

(К. З.).

Пос. Родичев, сказав: „Всі тут однопідшумні, обговорюючи кару на смерть, але тут висловляють зневагу в силі Думи, в можливість для неї перевести цей закон в життя. Маловірно тут нема місця. Сила Думи в її свідомості св го обов'язку, в свідомості народної влади. Дума скаже кару на смерть. Дума повинна пам'ятати, що боротьба може тягтися не один день, але врешті вона переможе. Тут не місце маловірню; Дума не повинна одступати перед перепонами.“

Пос. Левін гадає, що єдина мова парламенту—це мова законопроектів. Думі нема чого звертатися з запитаннями до міністерства, сперечатися з ним. Й діло видавати закони, не думаючи про те, що швидко розженуть. Це ж поменше завзята, енергія. Треба працювати, виробляти нові закони!

Пос. Гредескул каже про ролю думи. „До сього часу політичний терор наганяв страх на народ; тепер же нам кажуть, що змінилося це, прийшов час відновлення. Значить, тепер немає місця смертній карі, котру ще так недавно вирядували, як міру залякування“. Промовці обстоюють за тим, щоб скасувати кару на смерть без всяких умов. Засідання переривається.

Розпочалося знову засідання в 3 г. 40 хв. Читалися телеграми, одібрані послами. Волков одібрал телеграму із Рибіта в Пермщині. Його прохают зробити запитання міністрів внутрішніх справ про адміністративну вилку кількох осіб. Друга телеграма на ім'я полтавських послів, котрих прохают запитати председателя Ради міністрів про те, що скінцують з посади завідуючого школою та його поміщика за те, що вони були на проходах посла від Полтавщини Теслі. Телеграма передано до комісії про накази.

Посли-робітники до робітників. Чо-

тинадцять послів од робітників звертаються до робітників ось з яким приблизно словом:

Робітні-посли Державної Думи висловлювали вкуні з усією Думою недовіря теперішньому уряду. Робітничий стан міг би додати до всього того, чого вимагає Дума, багато дещого, але все ж в думській відповіді було багато такого, що потрібне всьому народові і робітничому станові. А через те ми вважали за обов'язок укупі з усією Думою протестувати проти того, що уряд не хоче вважати на голос заступників від народу. Отже між Думою та урядом виникло непорозуміння й воно рано чи пізно закінчиться побідою народною. Допомогти народові—не сила Думи, поки уряд має змогу позабавити її усіх прав народнього представництва. Всяка корисна робота Думи розбивається тепер од урядовою самоволою.

На прикінні послі-робітники рають товаришам організуватися та єднатися між собою, не подаватися на підступи (провокація), щоб не давати проливати крові. Тепер найпотрібніше, щоб уся Росія од малого й до старого висловила свою думку про непорозуміння між Думою та урядом. А через те послі робітники рають робітчим писати постанови та приговори на сходах та зібраннях та надсилати їх до послів. Це буде підорою послам-робітникам. (К. З.).

В українців. На засіданню української парламентської групи, яка налічує зараз 44 послі, з'єдналися за дачі оборони національних прав та інтеграції України, обговорювалися загальні питання земельної реформи, яка б найбільше відповідала Україні. В групі помітно дві течії: одні послі висловлюються, щоб земля було одібрано примусово і без плати, а другі кажуть, що треба заплатити. Загальна думка усіх послів така, що в Думі треба виробити ґрунтовні умовини земельної реформи, щоб потім рішити це питання на місці.

Військ треба вивести. На засіданні розпорядчого комітету Державної Думи порушено питання про те, щоб вивести війско з будинку. Постановлено у найближчому засіданні Думи порушити се питання.

Селяне в тюрмі голодують. Посол від Київщини Френкель одібрал телеграму, що в Уманській тюрмі шостий день голодують тридцять душ селян. Вони вимагають суду. Пос. Френкель звернувся телеграфічно до міністрів справедливости та внутрішніх справ. (О. Ж.).

3 російського життя.

Проекти міністерства. В вищих бюрократичних сферах говорять про два проекти, що готуються теперішнім міністерством, як додаток до декларації, виголошеної в Думі 13 мая. Вже давно йдуть чутки, що теперішній кабінет зберіється почати творчу діяльність законодавчу, з другої боку хоче—заспокоїти в щоб не стало країну. Тепер він і виробляє засоби для такої замірення держави, і в швидкому

часі вони будуть виголошені в формі відозви до всіх представників власти по всіх столічних і провинційних осередках. В цьому циркулярі-відозві, який буде надруковано в „Правительственном Вѣстникѣ“, буде йти мова вилучно про тверду владу, законність, порядок, хоча власне все зійде до нечуванних ще по жорстокості репресій. Другою мірою, яку проектує теперішнє міністерство вжити і яка обговорюється тепер в вищих сферах, є широке розповсюдження думок, виголошених в декларації, але в простих, ясних виразах, зрозумілих широким масам. З цією заявою міністерство хоче звернутися на суд народній і попитатися у його співчуття. Декларація в таких простих виразах буде вивішена по всіх урядових місцях, надрукована в усіх офіційних виданнях, прочитана по волостях і сільських сходах і крім того розповсюджена ще в мільйонах примірників по всій Росії. (Дума).

Немає золота. Не дивлячися на те, що в минулому й цьому році уряд позичив стільки грошей, в державному банку, в золотому запасному фонді, грошей значно поменшало проти папірних грошей. Так, на перше мая золота вистачило дельве на те, щоб покрити кожний папірний карбованець 78 копійками золотом, тоді як це торік на кожний папірний карбованець приходилось 1 карб. 17 коп. золота в запасному золотому фонді. Така зміна легко пояснюється тим, що уряд надрукував багато бумажних грошей і пустив їх в оборот. (XX вѣкъ).

Парламентське франція партії народної свободи. Комітет парламентської фракції партії народної свободи обібрал головою І. І. Петрункевича, в товариші голови В. Д. Набокова і М. М. Вінавера, в секретарі А. С. Медвідева. Комітет постановив запросити до себе ще І. В. Гессена і П. Б. Струве. Головою центрального комітету партії обібрал Павла Д. Долгорукова. Він і товариш його Мілюков увіходять також в склад комітету.

Ще одну газету заборонили. Судова палата постановила перепинити видання соціал-демократичної газети „Невская газета“ за те, що вона надруковала в числі шостому статю: „Голодай, щоб она пірвала“, а в шьомому числі: „Дума и грядущій конфлікт“ і „Дума и рабочіе“.

Нові газети. В Петербурзі в швидкому часі почнуть виходити нові газети крайнього напрямку: „Курьер“—соціал-демократична, щоденна, орган „меньшинства“.

Потім „Народный Вѣстник“, орган партії соціалістично-революціонерів, також щоденна газета.

Третя „Извѣстія крестянскихъ депутатов“, орган парламентської групи праці. Де-які з цих газет почали вже виходити. (Н. Ж.).

Сильні народу сидити по тюрмах. „Наша Життя“ каже, що міністерство внутрішніх справ зібрало до 27 априля відомости, що по всій Росії ув'язнених політичних було поверх 18.000 чоловік. Найбільше їх припа-

Земельний голод в Київщині.

Земельний голод—великий скрізь, або мало не скрізь по Україні, а в губернії київській особливо. Ні в одній губернії немає стільки людности, ні в одній губернії немає такої тісноти, як у Київщині. Це усі ми, хто жив в Київщині, бачимо й знаємо; але як би хто спитав нас досі: „та по скільки ж у вас припадає земля на душу чи на сям'ю? Чи справді у вас так скрутно з землею?“—то на це ніхто з нас докладно не одповив би. В інших губерніях, де справине земство більш 40 літ заведено,—мало не скрізь пороблено статистичні дослідди, тоб-то земство здобуло од самих людей відомости про те, скільки в кожному землі, яка вона, що на ній сіється й родить; де й по чому всячина продається; який ремонент у когось єсть; скільки худоби; коло кого люде працюють, окрім хліборобства, та багато іншого. Коли люде (кореспонденти або дописувачі, до яких земство обертається) подають сами про себе отакі відомости, то земство, зібравши усе до купи, знатимає вже, де й кому чого бракує, де потрібно найскоріше запомогти чи грішми, чи школою, чи добрим зерном, чи знарядям яким, чи піски засадити, чи болото висушити,—багато де-чим. Так воно діється в інших земських губерніях, і з того велика користь виходить людам.

У нас (в Київщині, на Поділлі та на Волині) нічого цього досі не робилося, бо немає й досі справяного земства, виборного, в якому б обрані самою людністю виборні справи усякими заправляли. Заведено в нас три роки назад „Управленіє подѣламъ земскаго хозяйства“, але це ж не земство, а канцелярія, де сидять урядовці та пишуть бумажки, не виходя-

чи з хати. А чи так воно й на ділі єсть чи має бути, як в тій бумажці прописано, то про те їм малий клопіт. Через те й досі сільське господарство в Київщині—густий, темний ліс нехочимий,—а що в тому лісі—хвіба лісовики знають...

А статистичні цифри про селянське життя в Київщині, про земельну нужду та яке там не має сільське господарство, дуже й дуже потрібні особливо тепер, коли питання про землю, хоч кров її нося, а треба якось порішити. Чи буде воно росплатане так, як Дума Державна скаже, чи першу Думу нашу розженуть і „зась“ їй скажуть—земельне питання, як мара, слідком за нами ходитиме, ще страшніше урядові та земельним великим власникам у вічі заглядатиме, і... все одно мусить до того прийти, чого люде хочуть, чого вони домагаються та на що мають натуральне право...
Воно до того прийде... Але й тоді, як уже прийде, велика, тяжка робота спаде на руки тих, кому нарешті доведеться усіх „залучити та жалудити“ даром Вожим дарувати... Робота ця впаде на виборних у кожній округі, переважно з самих селян та тих інтелігентів, що про долю людську піклуються. І вони приступлять до діла з порожніми руками. Добре тим земським губерніям, де уже все до ладу списано, визначено, обміряно, перемічено—там тільки перевірити треба.

А в нас що єсть? Ото ж з великою радістю повинні усі ми стрінуги великі корисні для нас заходи в цій справі агрономичного відділу київської губерньської земської управи. З почну губерньської агронома д. В. Сазонова отсе в маю місяці одбулося кілька нарад про сільське господарство в Київщині. На нараді ці покликані було й люде й села,—такіх, що про сільський люд клопочуться, і де-кого з простих селян.

На одній з таких нарад обмірвано було кілька програм (запитань), які буде послано по всіх селах в Київщині: священникам, учителям, сільським старостам, потребителям та кредитивним товариствам і так-де-кому, хто цікавиться громадськими справами, і на ті запитання кожен кореспондент повинен дати відповідь. Як що буде хоч по одному кореспонденту з кожного села (кореспондент повинен одисувати не за самого себе тільки, а за все своє село) і одисуватимуть вони кожного разу не гаючи, як тільки одержать листок із запитаннями, то через кілька місяців буде одкрито новий шматок світа—київську губернію... Тоді тільки можна буде побачити докладно, що то воно за люде живуть у тому невідомому краї, побачити на власні очі безодню лиха та злиднів і почати той люд нужденний рятувати.

Тим-то таку велику вагу мають отті запитання, що розсилали їх по селах київська губерньська управа, і одповідати на них кожен мусить, пам'ятаючи, що не він самого себе, усе село своє з темряви на свій Божий виводить. Та окрім того, що кожен кореспондент громадську роботу робитиме, агрономичний відділ київського земства що року за його працю присилатиме в подарунок свої видання (про сільське господарство), книжечки усякі корисні, а як згодом буде газета—то й газету сільсько-господарську.

Статистичні дослідди про життя губерній з усіх боків дуже важні. То й самий агрономичний відділ видав цими днями аж дві книжки таблиць (цифр) про надільну землю у селян в Київщині. Відомости для сих книжок він брав найбільше з паперів казенної палати. Певно, як переглянути та перевірити відомости ті на місці, то воно вище трохи не так, хоч може й не велика буде одміна, але й те, що ми бачимо

в цих книгах, свідчать яскраво, яка нужда земляна у нас. В книгах тих подано самі числа: скільки сямей та по скільки на кожну припадає „удобної“ й „неудобної“ землі, а при кінци одної книжки додано ще й карту. Як ми глянемо на ту карту, то оттаке побачимо.

Наббачачий на землю повіт—радомисльський: в половині повіту на кожну сям'ю по 5 і по 6 десятин, а в половині—навіть більш як по 6. Кругом ліччи—на кожну сям'ю більш як по 6, але менш як 6 1/2 десятин.

Але кожен знає, яка то земля в радомисльському повіті, де часом за 40 або 60 рублів можна купити десятину на вічність!

За радомисльським іде—київський повіт: тут в одній волості (Вілюгорський) єсть теж по 5—6 дес. на сям'ю, в п'яти волостях—по 3—4, в семи по 4—5, а в чотирьох—тішки по 2—3. На кожну сям'ю (кругом)—без малого по 4 дес.

В бердичівському: в одній волості—4—5, в двох 2—3, а то скрізь по 3—4.

На кожну сям'ю—трошки більш як 3 1/2 дес.

В сквирському: в одній—4—5, в одній 2—3, а решта—по 3—4.

На кожну сям'ю трошки більш як по 3 1/2 дес.

В уманському: в одній волості 5—6 дес., в чотирох 4—5, в п'яти 3—4, а в восьми по 2—3.

На к жну сям'ю трохи більш як по 3 1/2 дес.

В васильківському: в двох по 4—5, в чотирьох по 2—3, решта по 3—4. На кожну сям'ю трохи менш як по 3 1/2 дес.

В тарасанському: в більшій половині повіта по 3—4, в меншій по 2—3. На кожну сям'ю по 3 дес.

На кожну сям'ю по 3 дес.

В вингородському: в двох волостях (Калинободзькій і Петрівській) по 4—5 дес., в чотирьох (Гусаківській, Єрківській) по 3—4, решта по 2—3.

На кожну сям'ю—по 3 дес.

В канівецькому: в п'яти по 3—4, решта по 2—3.

На кожну сям'ю менш як по 3 дес. (по 2 і вісім десятин).

В чигиринському: в двох по 4—5, в двох по 3—4, в восьми по 2—3, а в трьох—менш як по 2.

На кожну сям'ю менш як по 3 дес. (по 2 і сім десятин).

Нарешті в черкаському в одній—4—5, в двох 3—4, в п'яти менш як по 2 дес., а решта по 2—3.

На кожну сям'ю по 2 з полов. десят.

Оттакий малюнок дають нам видані агрономичним відділом дві книжки таблиць: в одинадцяти повітах (без радомисльського), як узяти їх гуртом та поділити на всі сям'ї, виходить на кожну сям'ю по три і дві десятини. І хоча дослідники де-які кажуть, що на сям'ю повинно бути 15—20 дес., а де-які—що й більше, а проте в нас по три і дві десятин на цілу губернію. І це це взято з паперів казенної палати, мабуть не дуже свіжих, між тим за останні роки люде у нас це прибавилося, і певно уже й тих двох десятин на кожну сям'ю не стало!..

Оттаке можна вчитати з голісіньких цифрів, які часом говорять красномовніше за живу людину. А про нас, людей в Київщині, вони не то говорять, а несамовито кричать, кличуть до рятунку... І чи диво ж, що в кожних грудей тепер: „землі! землі!“ розлягається?

В. Д.

дало на Кавказ, там в самому Тифлісі було 450 чоловік; після Кавказу йде південь Росії, Україна, в самій Одесі 300 чоловік. Потім найбільше ув'язнених в Польщі, і потім вже в Москві, Петербурзі, Сибіру. Таким робом само міністерство палять таку силу народу, а скільки ж це сидить таких, що в списки не внесені, за кого департамент поліції не має й звістки.

— **Конфіскація книжечки.** Наш уряд страшенно турбується, як би широкі народні маси не довідалися, чого домагаються соціалісти—соціал-демократи й соціал-революціонери. Тому він уважно стежить за новими книжками, збірниками програм політичних партій, щоб зараз же захопити шкідливу книжку й конфіскувати її. Вийшла була брошура Велехова „Таблиця програм всіх руських партій“, там була й соціалістична програма. Поліція конфіскувала. Вийшла книжечка В. Водозова про те ж саме, поліція також заарештувала її. Та як і у всьому вона й тут дуже запізналася, брошура розійшлася в великій кількості по руках та книгарнях. Тепер поліція, як переказує „Наша Життя“, ходять по книгарнях й одбирає цю книжечку.

— **Справа про московське повстання.** Аж тепер тільки департамент поліції закінчив розгляд справи про московське повстання. Всіх, кого обвинувачують в цій справі, поділено на дві частини. Одну буде судити військовий суд, другу ж буде судити звичайний суд. В другу частину залічено всіх, кого арештовано після повстання по підозрінню в належності до потайної організації, що поставила собі метою знищення існуючого ладу при допомозі озброєного повстання.

(Н. Ж.).

— **Вістки з Сибіру.** Член державної думи Гредескул дістав з Тюмені телеграму:

„Що дня приїждять нові партії політичних засланців; восьмого одправлено на північ тобольської губернії 169 чоловік селян, робітників, інтелігентів, жінок. Сьогодні (15 мая) надішло 51 чоловік, одправляють в туринський повіт. У більшості немає зовсім грошей, оджеги теплої. Багато не знає на скільки років їх вислали. Є такі, що ні разу не були на допиті. Казна видає всього на всього півтора карбованці в місяць на харчі; нудна страшенна, голодують; де-хто, щоб не голодати, просяться знову в тюрму. Треба допомогти їм як найшвидше. Йому ж телеграфують з Кайніська.

Про наші митарства міг би розповісти вам багато Можна пожалувати що ні один член Державної Думи не проїхався з нами етапним порядком, тоді-б він напевно гостріше виступав би в оборону амністії й инш. Скільки наруги й глуму довелось витерпіти нам дорогою, і це повноправним громадянам, а як же-ж поведуться з засудженими й позбавленими прав?.

(Н. Ж.).

— **Як селяне відносяться до декларації.** Багато з селянських депутатів посладо в села до своїх виборців телеграми з приводу міністерської декларації. Уже надходить відповіді на телеграми. Поміж иншими надійшла телеграма й од селян слободи Покровської самарської губернії. Ці селяне, зібравшись на селянській сході 14 мая в кількості 1416 чоловік, постановили:

З чуттям глибокого розчарування зустріли ми відповідь міністрів і одмову їх задовольнити найбільш питання поставлені думою. Надії громадянства, що мирним шляхом можна буде здобути права, рухнули. Домагайтеся авдієнції у Царя. Не може бути, щоб він хотів своєму рідному країні загиніти, по раді своїх міністрів. Міцнітримайтеся, не тратьте енергії й такту.

3 українського життя.

— Газета „Подолія“ пише, що подільський губернатор звелів надрукувати 16 тисяч примірників міністерської декларації до Державної Думи з приводу відповіді Думи на тронну промову. Декларацію роздаватимуть селянам.

Що ж, нехай селяне читають. З тієї декларації вони вичитають, що міністрам байдужісенько до народних потреб, до народного горя. І ще дуже селяне впевняться, що не від міністрів треба їм ждати рятунку.

— **Проникається селянство.** Останніми часами де які волості сходять постановили приговори, щоб робити розкладку не на душі, як досі було, а на десятини. Се б то так, що хто має землі багато, той щоб більше й платив, а хто мало, то щоб і платив менш.

Земські начальники запевняли, що такого закону немає, через те де-які волості таких приговорів і не написали; та як роспятилися добре, то стали жалувати.

— Ну, то нічого, кажуть, це тільки на год одстрочка.

В де-яких волостях частина людей на сході не підписали такого приго-

вору і подали проти приговору протест. І там губернатор приговори покасував. Але сходи збиралися знову і вже таємним голосуванням постановили знову такіж приговори, як і попереді.

Такі приговори по закону волості сходять мають право робити, і як вони постановлять так і буде.

(Рідн. Кр.).

Волостний сход у Крутому Березі (село під Полтавою), вважаючи, що розкладати податки на душі несправедливо, постановив приговор, що розкладку на душі зовсім не треба робити; а треба брати податки з усіх земельних власників у волості не виключаючи й поміщиків-дворян. Старшина і писарь винесли селянам, що дворяне не належать до „податного союзу“ і через те сход не має права накидати на їх податки. Але сход рішив все ж подати свій приговор на затвердження земському начальникові.

Та вже двічі приговор земському начальникові подавало, але він його не затверджує.

(Полт.).

— В **Харькові** на паровозному заводі був мітинг робітників. Круг заводу стояло військо. Робітники постановили подати звістку трудовій групі в Державній Д. м., що робітники готові ділом піддержати вимогання, щоб скасувано Установу Раду. (Накан).

— **3 Катеринославу** пишуть, що там 14 мая було зібрання на Кудашівській улиці. Явилась поліція і військо, почалося стріляння. Поранено 13 душ, з їх 5 дуже тяжко. Одну дівчину вбито. Арештовано 70 душ.

Поранено одного городового.

(Н. Ж.).

— **Гряд. В. М. Манастирці** в Київщині серед дня стало темно, як уночі. Почалася страшенна гроза, сипонув град, та такий, що не тільки ні одні шибки у вікнах не зосталося цілою, а навіть дахи залізи поприбирав. Грякіт од грому та од граду такий був, немов із гармат стріляно.

У садках, на городках, на полі все винищило. Найстаріші люди не пригадують, щоб за їх пам'яті щось таке було. Люде журяться дуже, бо голод насуває.

(Н. П.).

— **Українські книжки в школах.** 27 мая збереться полтавське губернське земське зібрання. Між иншими докладає має воно розглянути і доклад губернської земської управи про те, щоб візьмо було держава в школьних бібліотеках всі книжки українською мовою, які візьмо продавати.

(Полт.).

— **Українська євангелія** Старший учитель Діканської школи просить видати йому євангелія, щоб роздати тим школярам, які кінчають цього року шк. л. Він просить прислати 37 євангелій українською мовою і тільки одну московською, бо так прохали школярі.

— **Віна.** Діло було в заштатному городі Золочеві (в Харьківщині). На майдані перед лікарнею стояли, вшикувавшись, 20 стріляників, 12 городових, 5 урядників, а перед ними на коні сам пан становий.

Почалася муштра... „Стрися! раз-сясь! сомкнися!“ вигукую становий, і військо його все те виробляє. Врешті начальство гукає: „Остановись!“ і військо стоїло.

На майдан винесено солом'яні опудала і розставлено рівнячко. Становий кричить:

— **Стрися!**

Як орли з під темної хмари летить молодечке військо на солом'яні опудала... Не долетіло кількох ступнів і стало... Стало і стрельнуло на ворога...

— **Коли!**— кричить становий і молодечке військо проштрикує солому штиками

— **Рубай!**— кричить становий, мов несамовитий, гарцюючи добрим конем перед своїм військом.

Військо кидается з шаблями—і падають безголові солом'яні вороги.

А трохи оддалі стояли золочівці і дивилися на візну. І ніхто з їх не догадався крикнути „ура!“ молодечькому військові.

— **Завтра знову збиратися!**— ведуть становий і втомлене військо розходиться спочивати.

Росходяться й люди і чути гомін:

— **Не подастись тобі спробувати зробити таке на нас.**

Десять мабуть золочівці не за солом'яні опудала себе мають.

(Накан).

Товариство „Просвіта“ у г. Києві.

Подаючи цю звістку до відомости українського громадянства, вважаємо потрібним перекласти найголовніші пункти із поданого статуту:

1) Товариство має на меті допомагати розвиткові української культури і першим чином просвіті українського народу його рідною мовою, працюючи в Києві і в київській губ.

2) А для того товариство має: а) видавати книжки, журнали, часописи і т. п. українською мовою; б) заводити свої бібліотеки, музеї, читальні, книгарні і т. п.; в) споряджати публічні лекції, відчити, загально-просвітні курси, спектаклі, літературно-музичні вечори, концерти, виставки і т. п.; г) заводити стипендії, школи, притуки, ясла, бюро праці і т. п. просвітні і добродійні заклади; д) оповіщати конкурси і премії за найкращі твори письменства та умістостей.

3) Засоби товариства складаються з: а) членських вкладок, жертв, процентів з капіталів і прибутків од майна, виданнів і підприємств товариства і б) зборів од вистав, концертів, відчитів, спектаклів і т. п., що будуть споряджені од товариства і на користь товариства.

8) Дійсні члени платять щороку до каси товариства членську вkladку 3 карбованці. Дійсні члени, які зроблять вкладку не менше, як 100 карб. за один раз, звуться довічними членами.

13) Товариство може заводити в районі своєї діяльності місцеві філії.

28) Загальні збори лічаться дійсними, коли на них буде не менш 1/2 відвіду і число членів товариства, рівне 1/3 числа членів, що живуть у Києві. Щоб рішити питання про зміну статуту і про скасування товариства, треба, щоб було на зборах число членів товариства рівне 2/3 числа членів, що живуть у Києві. Коли збори не могли здійснитись через те, що не зібралось на них вище-згадане число членів, то не пізніше, як через 2 тижні мусять бути скликані другі збори, які вважаються дійсними при всякому числі присутніх на них членів.

33) Товариство має право на законних підставах набувати для своїх потреб рухоме й нерухоме добро, а також продавати й заставляти його, робити позички, умови і т. п., що буде потрібно до осягнення мети т-ва, а також обороняти свої справи через відпоручників відвіду у всіх інституціях і скрізь, де може бути в тому потреба.

Таким чином ми бачимо, що завдання нового київського українського просвітнього товариства дуже симпатичні та широкі і повинні викликати до себе співчуття серед українського місцевого громадянства. Невеличка членська вкладка також дає змогу взяти в нього участь, як найширшому загалові людей, бо товариство буде не партійне, а загально-культурне.

На заяві, поданій до адміністрації, підписалися М. В. Лисенко, Б. Д. Грінченко, М. М. Грінченко (Загірня), В. О. Козловський, Ф. П. Матушевський, Г. М. Старицька, Ф. С. Красінький, Г. А. Коваленко (Коломацький), М. С. Синицький, М. І. Павловський.

По новому законній через місяць товариство мусять одержати дозвіл і приступити до своєї просвітньої роботи, якої у нас непочатий край.

М. П.—й.

За кордоном.

Французькі газети про російські події.

Як відомо, французька газета „Le Temps“, часопис поміркованих републиканців, помістила статтю, в якій доказувалось, що Дума знаєдто багато вимагає од уряду. На се одповідає відомий соціалістичний діяч Жорес в своїй газеті „L'Humanité“.

І у Франції і за кордоном,—пише Жорес,—газета „Le Temps“, наче б то ліберальна, піддержує реакцію. Тепер вона уперто працює на користь російського самодержавія. Ця газета поперед усього накинута на партію народної свободи (конституційно-демократичну), яку „Le Temps“ вважає за дуже небезпечну. Вона накинута на „кадетів“ саме в той час, коли вони ведуть боротьбу з найбільш страшенним деспотизмом. Партія народної свободи в свій обороні послала до „Le Temps“ одповідь. Але „кадетам“ нічого турбуватися бо ні „Le Temps“, ні инші такі самі французькі газети не висловляють поглядів французьких демократів, які з незвичайним співчуттям стежать за боротьбою за волю, яку веде тепер російський народ. Французьку демократію дивує сміливість і мудрість російських народніх заступників і стаття „Le Temps“ так саме обуряла парижан, як і петербурців. Тепер „Le Temps“ вживає инших заходів. Ця газета дуже жалкує, що кадеті прихилилися до вимог трудової партії. Був час, коли „Le Temps“ враз з російською бюрократією багато сповідалися од селян, од їх байдужості до політики. Селяне не справдали сих надій консерваторів і

реакціонерів, бо вимагають землі і волі. Оджеж „Le Temps“ хоче тепер залякати партію народної свободи і одтягнути її од упертих і суворих селян, що прямують до соціальної революції. „Le Temps“ бажав би, розуміється, нацькувати „кадетів“ проти селян, щоб розбити єдність Думи, залякати європейський лібералізм і таким чином зробити велику послугу самодержавію. Але це не вдається, бо Дума не дасть себе обманути, а європейська демократія навпаки—ще міцніше висловлятиме свої співчуття до заступників російського народу“.

Так пише „L'Humanité“. Змагання Жореса, щоб підтримати російських борців, дуже симпатичні, але ним разом він даремне турбується. Можна з певністю сказати, що статі таких газет як „Le Temps“ не матимуть впливу на російську революцію.

Б. Я.

У Києві.

— **Курси садівництва.** Сьогодні, 20 мая, у Святошині одкриваються чотирьох-недільні курси садівництва, садівництва, огородництва і квітництва.

При курсах зведено музеї і бібліотеку. Крім теоретичних викладів буде і практична робота. Програму курсів буде вироблено згідно з потребами більшістю слухачів.

Платня на курсах—10 карб. Записуватися і справлятися про курси можна: Святошин, Петропавлівська вулиця № 359. Листи посилати у Київ, політехникуму, кабінет садівництва, М. Сафонову.

Крім курсів садівництва у Святошині на літо будуть також курси: 1) німецької мови (учитель Беренштейн), 2) французької мови (учителька Миколаїва) і 3) музики (теорія і практика). Лекції для сих курсів будуть читатись при Святошинській гімназії. На курси приймають слухачів без всяких свідчень.

— **Нові посади.** 18 мая на засіданні київської губернської земської управи назначено на нові посади губернським страховим інспектором взаємної земської страхови у київській губернії д. Покотила. Запасним агентом при губернській земській управі —А. Северина-Северюгина. Ділопродовжителями: обов'язкової страховки —І. Балюка і добровільної страховки —І. Кириченка. Страховим техником —В. А. Біауоова.

— **Шкільна рада.** Сьогодні у 7 1/2 год. вечера в залі городської думи відбудеться засідання шкільної ради київської городської думи.

— **Гроші на телеграф.** Начальник київського поштово-телеграфного округу просить київську губернську земську управу назначити з земських грошей 1.000 карб. на те, щоб провести в с. Пятигори і Кієвовату телеграфі.

— **Пошесна хвороба.** Корнет Попов телеграфував начальникові київського губернського жандармського управління, що в м. Бородині, київського повіту, 27 хворих на різачку („краваний понос“) і немає кому подати їм лікарську поміч. Просить негайно прислати для допомоги хворим лікаря.

— **Вибори гласних.** 19 мая в 11 год. дня в залі городської думи почалась вибори 20 нових гласних і 4 кандидатів по Старокиївськ. участку. Роздавались списки кандидатів „Добриносильської“ („Стародумської“) партії, що пропонувала в гласні: Н. Добриніна, А. Любимського, А. Вовка, О. Рустичького, І. Сікорського, С. Томашевського, А. Туровірова, П. Юскевича-Красовського, Н. Ярцького, А. Берестовського, проф. політехникума І. Біляккіна, В. Вондрака, Г. Гладінока, купця Г. Дергаченка, А. Домгатицького, В. Ільшченка, А. Когена, генерал-лейтенанта А. Ларіонова, П. Медвідєва, Р. Мороз-Ходоровського, купця І. Новикова, А. Шеможко, П. Шульця.

„Новодумська“ партія пропонувала в гласні: Богданова С., Бржозовського Ф., Брячкіна Г., Горілова Н., Демутьського А., Дьякова І., Ждановського І., Івашенка А., Кіха А., Кореневського А., Котлярова І., Куцького С., Кує Ф., Лешлянського К., Маюна Ф., Михельсона Ф., Оглоблина І., Олтаржевського П., Поаховського І., Рженського А., Севастьянова А., Страдомського Н., Екстера Е., Ейсмонта Г. і Юзефовича А.

Проїшла на виборах „Новодумська“ партія, за винятком: Демутьського, Кореневського, Лешлянського, Оглоблина, Полховського та Юзефовича.

— **Поміжні.** 25, 26 і 27 апріля згоріло в с. Круковщині київського повіту 16 селянських будівель. Селяне в великій нужді і просять київську губернську земську управу допомогти їм получити з казни дозвіл брати дерево для будівлі нових хат.

— **Накази поліції.** З наказу адміністрації сьогодні, 20 мая, за день перед зеленими святами не повинно бути забавок по театрах.

Поліція повинна пильнувати за тим, щоб в город не привозили селіне мо-

лодих берізок для продажу городянам, через те, що сей стародавній звичай шкодить лісам, а радять брати замість дерев квіти і кущі.

21 і 22 мая на зелені свята, на підставі обов'язкової постанови городської думи, всі крамниці повинні бути зачинені цілий день.

Вільно торгувати тільки хрестиками, іконами та иншими церковними речами.

— **В понеділок, 22 травня,** в Лук'янівському театрі українським артистичним гуртком під варьядом та режисерством М. М. Старицького виставлятиметься драма І. Тобіленича „Наймичка“. Початок о 8-ій год. ввечері.

— **Висилка.** З наказу міністра внутрішніх справ з Лук'янівської тюрми висилаються на 5 років до енісейської губернії за черту залізнодорожної осідлости: Парасковєя Панталєва, Марія Михайловська, Щєряна Бузюкова—болгарська піддана, каменщик Ісай Гурєнич, що назвався Ісаконом.

— **Прохідне свідцтво.** Студента Нельговського випущено з Лук'янівської тюрми під казак 500 карб., і видано прохідне свідцтво до Астрахані. Як звісно, з наказу адміністрації Нельговський висилається до астраханської губернії; тепер він повинен туди їхати в заслання.

— 18 мая у 11 год. вечора на Волошській вулиці крест. Петро Поплавський поранив камінем в голову Олександра Кусюкова, за те, що Кусюков жив з жінкою Поплавського. Пораненого одправлено до Кирилівської лікарні.

— У 2 год. ночі на 19 мая на Межигорській вулиці згорів дерев'яний сарай Захара Яковлева. Збитку зроблено на 200 карбованців.

— 18 мая з Дніпра проти Лаврської пристані витягнули тіло невідомого чоловіка 20 років і одправили до Олександрівської лікарні.

Український театр.

Городської театр. Труппа Левицького.

В четверг, 18 травня, в Городському театрі почалась спектаклі української труппи Левицького. Виставлялась „Наталка Палтавка“ та „Вечерніці“. Як у російському театрі, розпочинаючи спектаклі, здебільшого виставляють „Ревізора“, так в українському „Наталку Полтавку“. Вважаючи на такий звичай, ми не ливувались, що д. Левицький, обіцяючи в попередньому оголошенню показати Київу „кращі п'єси українського репертуару“, виставляє цю славетну, але вже ветху дьнями п'єсу. Але оголошення на дальші вистави добре показує нам, які п'єси вважає д. Левицький за „кращі“: „Майська ніч“ (оперетка), „Сорочинський ярмарок“, „Циганка Аза“, „Маруся Богуславка“. Як би труппа Левицького довелось грати не в наш час, а літ 50 назад, то такі простенькі, безідейні п'єси робили б йому велику честь... Але ж не треба забувати, що український театр в такі часи, коли повинно нам, українцям виступити на широкій культурно-національній шлях, також мусять піти новим шляхом. Що скаже після такого складу п'єс той, хто захоче дізнатись, що то справді за український театр? Ні жадної ідей, ні сучасного змісту, ні цікавих психоогічних типів. Невже ж і на далі нам треба зоставити за українським театром репутацію „малоросійських комедій“ з горілкою, гопаком? Де ділась такі справді кращі п'єси українські, як „Суета“, „По над Дніпром“, „Житєйське море“, „Лісова квітка“, „Сава Чалий“, „На громадській роботі“, „Не судилось“, „Без віри“ і особливо нова драма Б. Грінченка „На новий шлях“? Коли вже ми діждемо того бажаного часу, щоб піти в театр український не за-для того, щоб одпочити та наредотатись досхоцху, а за-для того, щоб разом з артистом перебувати справжню, цікаву радість живих, дійсних людей та справжнє горе їх. Коли доживемо ми до того часу, щоб побачити на сцені не Маруся з Івасями, а своїх „Дітей сонця“, своїх „Гамлетів“, своїх „Євреїв“. Кажуть, що в старі міхи трудно ваяти молоде вино... За-для цього треба школи, яка тільки що почалась у нас істнувати (відділ української драми в школі Лисенка, в Києві). Але ж і старим артистам можна було б хоч помалу підходити до нового майбутнього напрямку української драми, виставляючи ті п'єси, які ми вже маємо. За-для українського театру тепер немає ніяких заборон і він мусять користати таку полехкість, щоб вийти на людські очі без сорому.

Тепер звернемось до гри артистів. Уже з першої вистави виявилось, що в труппі за невеличким винятком вміють краще співати, ніж грати. Дій Левицький, який грав „Возного“, дав дуже оригінальний, зовсім не шаблонний тип Возного. Попереду всього д. Левицький, бажачи надати Возному більше життя, ніж „кумедії“, не сівав куплетів, а лиш проказував їх під оркестрову музику (мелодраматично). Взагалі Возний вийшов в д. Левицького справжнім чинovníком, холодним, але не без людської душі. Відносини його до Наталки не свідчи-

ли про старечу солоденьку любов, як звичайно (окрім Карпенка-Карого) грають Воногі.

Д-ка Лучинська (Наталя)—артистка з великим голосом, якого вистачало навіть за-для Городського театру. Окрім голосу вона виявила і ширість, так званий темперамент. Це найраца Наталя, яку нам доводилося бачити. Треба було б тільки д. Лучинській звернути де-яку увагу на свою дікцію (вимову), бо вона в неї часто буває дуже неясною та якоюсь швидкою. Петро (Самоненко) співає дуже гарно, але грає дуже негарно і головне—вимовляє зовсім не по українському. Микола (Карпатський) забував, що він грає не в балагані і не якогось придурковатого парубка, а в класичній українській п'єсі і ролю веселого бурлаки з ширюю душею. До чого го-пак (в 3-й дії), коли Микола лише злегенька підтанцює? В цій ролі нагадується нам чудова гра артиста Чичорського. Вибірний в 1-му акті впадає в жар, а 2 і 3 дію провів рівно, але типа ніякого не дав; хитрої людини не було, а був звичайний собі п'яничка. Хор в "Вечернях" співав дуже гарно і звичайно грів гопака мало не до стелі... Запитуємо адміністрацію, навіщо вона друкує афіші та програми мовою російською?..

Л. Свіргоський.

Вибори.

Астрахань. Послом до Думи від астраханських киргизів вибрано Вахтігеря Кулпанова, чиновника тимчасового правління киргизської орди (він скінчив університет).

Телеграми.

С.-П. Т. А.

Державна дума 18 мая.

Після перерви в 40 хвилин на четверту засідання знову починається. Зразу читають постанови відділів про вибори, а далі читаються телеграми, прислані послам: Волкову з Гробику пермської губ. і послам від полтавської губ. В першій телеграмі просять запитати міністра внутрішніх справ про адміністративну виселку де-яких політичних, в другій—просять запитати голову ради міністрів про увольнення з служби завідуючого училищем і його поміщика, за те, що вони проводили посла від полтавської губернії Теслю. Телеграми передано комісії, що виробляє проект наказу. Далі читають пропозицію вибрати комісію, яка б зробила слідство про надужиття влади державних людей з 17 октября 1905 року. Ковалевський радить вибрати таку комісію.

18 мая. Секретарь читає справозданья про вчерашню раду в Думі голови Думи, його поміщика, секретаря і одного з його поміщиків.

Постановлено, що розсилати справозданья Думи усім сільським і волосним правлінням Росії не можна, бо на це треба мільйон карбованців на рік.

Рішили, що можна розсилати тільки 3 тисячі справозданнів.

Далі починають обмірковувати земельну справу. Петражицький сказав велику промову промов. Він казав: „Я правник (юрист) не тільки по званню, але й по переконанню, і вважаю, що треба неодмінно шанувати право і знизити сваволлю. Отже з цього погляду я не можу противитись в засади примусовому відбранню землі, коли того треба для державної і громадської користі. Але не можна думати, що владість рішити земельну справу; можна тільки вменшити нужду“. Оратор каже, що уряд умисне прив'язував селян до землі, не допускав їх до освіти і доводив їх до вбожества. Усе це повинно зникнути, але ж реформа получена з жертвами. Не треба забувати, що вона може змінити країну, зробити її країною селянською, консервативною. Треба подбати про охорону культурності, котра може від сього потеріти.

Після Петражицького говорив князь Волконський; він казав, що по його рахункові в рязанській і тамбовській губернії поміщицької землі не стане навіть по десятилітню на душу, тому він радить дати землю тільки тим, в кого її зовсім немає, і давати її на власність, а не на час. Крім того він вважає справедливым в поміщиків, що мають од трох сот до 1200 десятин, відібрати не більш третини землі.

Присєцький (з полтавської губ.) каже, що признає можливим відібрати землю тільки в такому разі, коли земля відібратимуть у всіх по засади, що земля має належати трудящим. Професор Герценштейн (з Москви) в довгий промові, котру раз-у-раз переривають бучними оплесками, різко критикує фінансові й хазяйственні заходи уряду і всі його органи (частини): міністерство фінансів, хліборобства, державні і кредитні банки і щадничі (зберегательні) каси. Оратор протестує проти того, що нападаються на селянську культуру і звертає увагу на Давію, де земля належить селянам

і в якій аж сто народних університетів. Далі оратор, покликаючися на програму кадетської партії, каже, що партія не може обмежитись тільки додатковим наділом, і повинна подбати про організування дрібного кредиту і поліпшити становище робітників.

Оратор каже, що він не розуміє, чому той самий уряд, що в західному краю силою захоплював землю для руських, тепер противиться примусовому відбранню землі. Далі оратор перечить з Петражицьким, і каже, що той говорив від свого імя, а не від партії.

Герценштейн каже: „Від крестянського банку нема чого ждати, бо через те, що вменшують виплатку, починають страшенно торгувати землею і користь від сього мають поміщики й лихварі, а не селяне.“

Засада примусового відбрання землі—засада загально-державна, а не місцева. Загальні норми (себ-то де, по скільки й на яких умовах давати землю) можна змінити, але засада примусового відбрання непорушна“.

(Гучні оплески).

Професор сідає на місце, йому знову плещуть і селяне кричать „славно!“ („браво!“) Петражицький каже, що він говорив від партії народної свободи і що Герценштейн несправедливо нападається на нього. Дума постановила скінчити засідання в 7 годин без 5-и хвилин.

По земельній справі записалось ще 50 ораторів.

ПЕТЕРБУРГ, 19 мая. Довгу промову каже князь Львов. Він каже, що земельний проект 42 членів не може заспокоїти господарські потреби селян, бо буде гнітити селянський лад: доведеться все підганяти під одну мірку; проект ламає старі звичаї, щоб завести „націоналізацію“ землі (щоб земля належала до громади, а не до окремих людей). Треба вважати на справжні потреби селян, а проект хоче завести бюрократичний лад, від якого вже стільки натерпілась Росія. Неваже Дума буде порядкувати народним життям із Петербургу? Доведеться хіба знов завести на місцях „сильну владість“, і завести знов московську кабалу.

Далі говорить професор Локоть. У довгий промові він доводить, що: 1) вся земля повинна перейти до селян, бо це єдиний рятунок від голодної смерті; 2) передавати землю треба без лічней кривди; 3) не треба зв'язувати волі нічєї особи; 4) треба добре дбати, щоб не збиралось багато землі в одних руках. Промовник додає, що він, як представник групи трудящих, нічого не має проти викупу землі, але як би земля перейшла до селян дурно, то це було б ще справедливіше. Є думка, що перша Дума не розв'яже земельного питання, але вона мусить зробити все, що може.

Предсідатель каже, що треба вислухати ще 98 промовників і питає, чи не годі вже записувати промовників; більшість не згодується на це і записується ще 35 промовників.

єпископ барон Рооп думає, що націоналізація землі не заспокоїть селян і буде багато колотечи у кожному селі, особливо там, де нема громад. По його думці треба, щоб були і великі, і середні, і малі земельні власники, хоча він вважає, що треба поліпшити становище селян. А найкраше це питання можна порішити на місцях.

Селянин Назареню заявляє, що посли зібрались сюди не вчитись, а діло робити. Годі балакати. Треба порішати питання, бо його порішать самі селяне: для них земля все одно, що дитині—молоко матері. Право власности на землю треба скасувати, щоб багато землі не збиралось в одних руках.

20-го мая. ПЕТЕРБУРГ, 18 мая. Комітет по ділах друку сконфіскував брошуру Л. Микол. Толстого „Къ политическимъ дѣятелямъ“. Видання позивають.

Головне управління по ділах друку прохає відати під суд редакторів газет—„Дума“ (по 5 пункту 129 ст. карного закону і по 6 і 8 відділу тимчасових законів про друк) і „Рабочее Слово“ (по першому пункту 129 ст.).

ПЕТЕРБУРГ, 18 мая. В газетах надруковано було звістку, що Державну Думу розпусять 15 июня. Петербурзькому телеграфному агентству наказано сповістити, що чутка ся хвальшива, бо про се в урядових кругах не було й розмови.

ПЕТЕРБУРГ, 18 мая. В збірці законів оголошено, що касується військовий стан в городі Уральську, в городах Тамбові і Козлові і тамбовському і козловському повітах, і на станції „Грязі“ південно-східних залізниць і надзвичайну охорону в інших повітах сієї губернії і заведено в тамбовській губернії побільшену охорону.

В передсборній комісії почались сьогодні дебати про зміну устрюю духовних шкіл. Думають поділити їх на загально-просвітні і спеціальні курси, в яких мають виходити священники;

на сих спеціальних курсах вчитимуть усіх предметів, що належать до богословія.

МОСКВА, 18 мая. Вчелня в університеті йде справно. В клініках робить більш 300 душ. Студенти ходять на лекції.

Фабриканці й заводчики московської фабричної округи заявляють, що в тій округі між робітниками тепер спокійно. На фабриках роблять дуже реалльно.

ВАРШАВА, 18 мая. Вчелю три злочинці напали на Мливарській вулиці на вахмістра пограничної сторони, ранили його і відняли в нього револьвер. Одного з злочинців арештовано.

Салдати пішли в лагерь. Патрулів по вулицях майже немає.

ВАРШАВА, 19 мая. Судова палата заборонила до присуду суду гумористичний журнал „Чорний Кіт“.

РОСТОВ-НА-ДОНУ, 19 мая. Генерал-губернатор припинив на час військового стану газети: „Донская Молва“ і „Донское Слово“.

СУДЖА, 19 мая. З тутешньої тюрми вислали в північні губернії кілька політичних.

КАЗАНЬ, 18 мая. В газетах пишуть, що губернаторові департамент поліції наказав телеграфом підждати виселати політичних, яких мали адміністративно вислати в північні губернії.

ПЕРМЬ, 18 мая. Замість надзвичайної охорони заводять побільшену.

МИНСЬК, 18 мая. Засновується відділ північно-західного „руського віча“, мета якого поєднати руських, охороняти інтереси руського народу і розвивати громадянську самосвідомість.

ГЕЛЬСІНГФОРС, 18 мая. Вчелю в Царському дворці був бенкет на честь земських чинів надзвичайного сейму. Генерал-губернатор в привітній промові завважив, що вони щиро, забуваючи про себе самих, послужили рідному краю при останній зміні сеймового статуту. „З чуття обов'язку, сказав він, земські чини поступились своїми привілеями, а те, що виборче право дано й жінкам, вказує на високий рівень культурного і соціального ладу“. Від імени тальманів і станів генерал-губернаторові відповів ланд-маршал Берн. Він прохав переказати подяку земських чинів Цареві і Великому Князю.

Звертаючись до генерал-губернатора, як до заступника Царя, і завваживши, що він, як особа, яка повинна дбати про закон і лад в країні, дуже справедливий, оратор переказав йому щире поважання й приязнь країни. Голосне „ура!“ було відповідою на промову ландрада.

Заграничні телеграми.

БЕРЛІН, 18 мая. На металічних заводах робітників не розчитували, як думали раніш, бо робітники де в чому поступились фабрикантам.

Дописи.

Крупичполь. (черн. губ., борзєнськ. пов.). Наше село величеньке—близько п'ятсот дворів козацьких та крестянських. Здавна наша церква має своєї так, власної землі дев'ятдесят шість десятин: двадцять дес. лісу, десять—сінокошу, тридцять—чорноземної доброї, родючої і тридцять шість—пескуватої. Спершу цю землю здавали в аренду нашим же селянам за 200 карбованців на рік, а потім брали бідніші і робили з половини. Так було по сей рік, а в цьому році консисторія дозволила знов здати в аренду. Бідарі, що орали тую землю, з'охотились, поєднавшись, ввяти її гуртом, спільно. Так де тоб! Один багачирь, Степан Овращка, прийшов на торги і, щоб доказати свого, нагнав таку велику ціну, що годі було за ним тягтись—прийшлося відступити. Де-ж такі—500 карбованців! Се хоч який би великий врожай не був, а такої суми не вибереш і своєї праці не личивши, бо частина землі ні до чого та й ліс ніякого доходу не дає. Всі люди дивувались та гомонили: навіщо чоловікові стільки землі? у нього ж своєї 40 десятин і сем'я невеличка—жінка та син-одинак, це й нежонатий. Так така вже, бачите, вдача в чоловіка, що хоч би й на шкоду собі, аби на своєму поставити.

Тепер батюшка обернувся до парафії і до „попечительства“ з думкою, чи не продати б тую церковну землю. Попечительство ухвалило, що краще продати, бо гроші вірніше і опінувало в 30000 карбованців. Воно що й казати, велика була б піддержка людям малоземельним од тієї землі, та ба! де ж узяти таку силу грошей—30000!

Відповіді редакції.

Нашу редакцію запитують ось про які справи: 1) Чи крестянський банк видає усі гроші (щоб не треба було доплачувати верха), коли хто купує землю, за який процент і на скільки літ? Щоб розпочати справу з банком, треба сторгуватись з власником землі, і коли прийде до угоди, властитель подає у банк заяву, в якій він поясняє, що згодився

продати селянам землю і на яких умовах, а селяне разом подають у банк з свого боку прохання, в якому прописують, на яких умовах вони згодились купити цю землю і просять банк заплатити за неї. Обміркувавши умови, банк купує по згоді землі і видає за неї властеливі всю суму снідоцтвами 5 проц. або 6 проц., а не грошіми, а людям передається земля. За те, що банк заплатив властеливі, селяне повинні платити банкові проценти за таку суму, на яку видано снідоцтва.

2) Чи в київській губернії дають звідкіль небудь селянам позички на те, щоб краще господарство можна було вести?

3) Чи позичають на те, щоб купувати хліборобське знаряддя (машини, плуги та інше)? На ці запитання подаємо відповідь, що такі позички звичайно робить губерньська земська управа, але київська „губерньська управа по дльмам земського хозяйства“ зараз на такі справи грошей не має, хоч має наліш, що з кінцем року у неї будуть де-які кошти на це. А поки що радимо усім, кому потрібно грошей на своє господарство, обертатись до якого небудь з сусідніх осудо-зберегательних або кредитових товариств, які з недавнього часу мають право давати такі позички навіть на довгий строк (до 3 і навіть до 5 літ), дістаючи грошей на це у банку. Оскільки в нашій губернії це єдиний спосіб запозичити собі в хазяйстві?

4) Питають нас: чи правда, що той, хто має пасіку, може брати на якій небудь сахарі якийсь число сахару без акцизу.

На це даємо відповідь, що це правда: кожен, хто має пасіку, може щого-году узяти по 15 фунтів безакцизного сахару на кожен вулик. Для цього треба попередити всього узяти з волости засвідчення, що справді єсть у того, хто просить, стількі і стількі вуликів. Добувши цю бумажку, треба подати прохання у повітову (узідану) свою „управу по дльмам земського хозяйства“, щоб дозволено було узяти з найближчої якої небудь сахарні сахару без акцизу на кожен вулик по 15 ф., і додати до прохання посвідчення з волости. Управа сама дасть знати акцизному начальству про це. Але краще всього згадати в прошенні, щоб дозвіл на получку сахару було прислано до рук того, хто просить.

Залізничні Поїзди.

Table with 4 columns: Швидко-Сахідна (Юго-Западна) залізниця, Охдить з Київ., Прибуває до Київ., and specific train numbers and times.

Просимо прочитати! Тільки за 6 карб. 95 коп. вислаємо 14 ось яких річей: 1) годинник чорної сталі, відкритий, анкерний (не цільний), ремонтує—заводиться без ключа, чоловичий або жіночий, добре вивирений, з золотою оздобю, порука на 6 літ; 2) ланцюжок пандирний, з нового американського золота, до жіночого годинника такий самий, але довгий на шию; 3) гарний брелок нового зразка; 4) золотий перстень 56 проби з правдивим самоцїтом, або портсигар заграничної роботи, з доброї шкурки; 5) гаманець замком кращої конструкції; 6) каучуковий штемель до його з іменням та прізвищем замовця; 7) пляшечка з краскою до штемеля; 8) складаний ніжик з видами; 9) механічний олівєць; 10) патентований електричний ліхтар для кішени; 11) складані кішенні ножики в футлярі; 12) складана шітка з зеркала і грєбцем. Всі ці речі, що коштують на роздріб більше як 20 карб., вислаємо тільки-но за 6 карб. 95 коп. з пересилкою та заплакуванням, зараз по одібранню замовлення, накладаючи плату. Тим що пришлощ задаток, хоч би дріотними марками, дурно вбивається на годиннику монограма. В Сибір та Азіятську Росію прилачується 40 коп. за пересилку; в Сибір не вислаємо без задатку. Замовлення просимо адресувати товариству ЧАОбі Варшава, Почтова скринька № 130.

Торговий дім А. П. Єлінко і К° у Києві, Хрещатик, 30, телеф. 485.

Скрізь по Україні звісний своїм розкішним різноманітним багатством у виборі всякого кращого краму Росії, Парижу, Ліона, Берліна й Відня,—пропонує шановним покуцям до теперішнього сезону шоденні новини всього елегантного світа, між якими кожен найде те, що йому до смаку. ПРИЙМАЮТЬСЯ ЗАМОВЛЕННЯ на жіночу, чоловічу і форменну одіж усіх міністерств і відомств. сб. 5-50 158

В КНИГАРНІ „Кієвської Старини“

- Продаються ось які нові українські книжки: Авдиченко О. Моя популярність. Олов. Льв. 1905 р. ц. 99 коп. Байрон. Чайльд гаральдова мандрівка. Льв. 1905 р. ц. 63 коп. Грушевський М. Очерки історії українського народу. Сб. 1904, ц. 2 руб. Історія України Русі Львів. 1904, т. I, II, III (видання друге) по 3 р. 60 к., т. V, перша половина, ц. 2 р. 40 к. і друга половина ц. 1 р. 70 к. (т. IV друкується другим видан.). Грінченко Б. На новий шлях, драма на 5 дій, К. 1905 р. ц. 30 коп. На безпросвітномь пути. Обь укр. школ. К. 1906 г. ц. 25 коп. Сам собі пан, Оповідання. К. 1906 г. ц. 3 коп. Драгоманів М. Шевченко, українофіль і соціалізм Л. 1906 р. ц. 72 коп. Казки. Львов 1906 р. ц. 15 коп. Дорошенко Д. На громадській роботі. Сб. 1906 р. ц. 3 коп. Як відкоти новий світ Сб. 1906 р. ц. 6 коп. Доманицький В. Про товариські крамничі пісні К. 1905 р. ц. 1 карб. 3 коп. Домашній П. Народні українські пісні К. 1905 р. ц. 5 коп. З потору життя. Альманах Херс. 1906 р. ц. 1 карб. 30 коп. Залізнична О. До світа Новелля. Льв. 1906 р. ц. 1 карб. 8 коп. Карев Н. Філософія культури і соціалізм. Істор. Льв. 1906 р. ц. 1 карб. 8 коп. Коцюбинський М. У грїшний світ Льв. 1906 р. ц. 72 коп. Куліш П. Листи з хутора Льв. 1906 р. ц. 25 коп. Ленків Б. Кара та інші оповід. Льв. 1906 р. ц. 90 коп. Літературно-Науковий Вістник за р. 1906 (журнал виходить у Львові). Кн. I, II, III, IV і V по 1 карб. кожна. Пухальський Н. Михайло Орша з Лерм П. 1906 р. ц. 10 коп. Пернерсторфер Е. та Бєбаль А. Національна та інтернаціональна ідея, з передмовою Б. Грінченка К. 1906 р. ц. 15 коп. Русова С. та Вови Ха. Серед виноградарів півд. Франції Сб. 1906 р. ц. 6 коп. Ст—ний А. Первочителі славян Сб. 1906 р. ц. 5 коп. Стороженко М. Нарис історії західно європ. літ. Л. 1906 р. ц. 1 карб. 8 коп. Твайм П. Пригада Томасоєро Льв. 1906 р. ц. 1 карб. 17 коп. Томашівський С. Володимир Антонович його діяння. Льв. 1906 р. ц. 45 коп. Студинський Н. Кореспонд. Як Головацького Льв. 1905 р. Пам'ятки українсько-руської мови і літ. т. I і II р. 1905. Уманецький І. Співна. Російсько-Український словарь в 4-х т. ц. 6 карб. 60 коп. Фотограф. портрети українських письменників, артистів і гетьманів, ц. 1 р. 50 к., 1 р. 20 к. 130 к. Лістові картини з українськими письменниками, артистами, гетьманами і видами, ц. по 5 к. Приймається передплата на українські часописи, що виходять в Росії і на „Літ.-Наук. Вістник“ та „Зписки Науков. Т-ва імені Шевченка“, що виходять у Львові. Всі ці книжки і часописи можна мати в книгарні „Кієвської Старини“, Візківська, 14.